

35^{dik} szám.]

Megjelenik minden szombaton két egész három hasábos nyomattal íven.

KASSA, September 23^{kán} 1848.

Előfizetési ár helyben félre 6 fr., postán borítékban 6 fr. 24 kr. p. p.

I^o Év

Jövő október első napjától lapunkra évnegyedes előfizetés nyitattik. Minthogy az előfizetési díj olly csekély, u. m. évnegyedre 3 ft. 12 kr. hogy e díjt a képek becse is túlhaladja, minél számosab előfizetőket remélünk.

Kiadó és szerkesztő.

Régiségtan.

Behistuni fölírás Persiában.

A fölírásos emlék Behistunben Persiában, a legnagyobb mind azok között, mellyek fölföldöztek. Közlötte ezt az ásiai társasági folyóiratban eredetiben angol és latin fordításban Nawlinton angol tudós. Származik pedig Dariusz perzsa királytól, kit más néven achemenidnek neveznek a történetészek. Tárgyazza családját birodalma terjedelmét, győzelmeit; annál fogva érdekes a történetre érdekes nyelvészetre nézve. Itt azonban csak néhány vonást adandunk az em-

lék alsó részéből — mi a legérdekesebb, egy két fölvilágosító szóval.

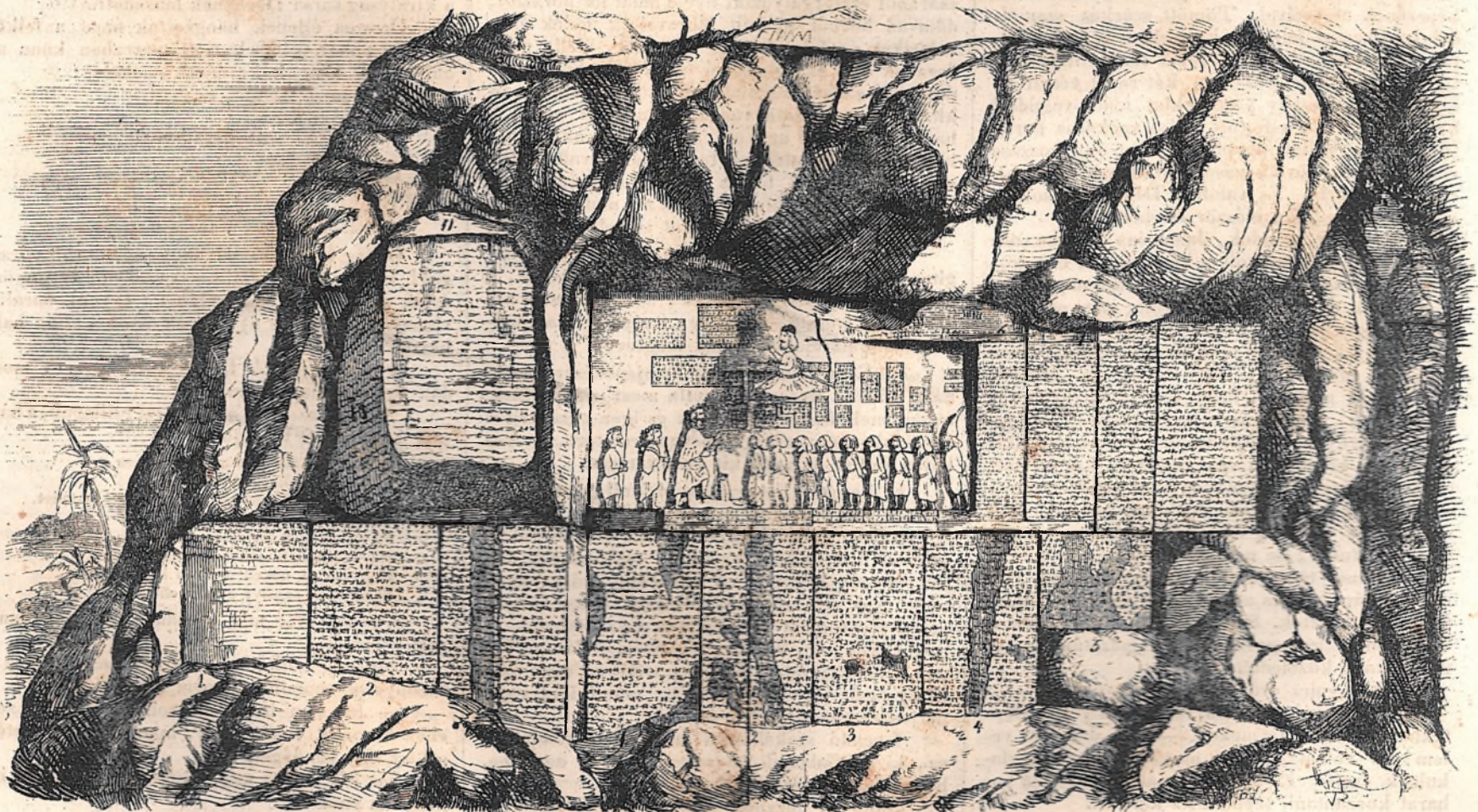
Főn a király képe látható, ki az ivet bal kezében tartja és egy előtte fekvő fogolynak testére tapod. Az első fogoly mögött áll más kilencz, majd mindegyik más más öltözetben, hátra kötött kezekkel és a nyakukra alkalmazott egy kötélt által összefűzve. Különösen három tünik föl leginkább a foglyok közül, egyik a majd bokáig leereszkedő hosszú alsó ruhája miatt, a harmadik a csak térdig érő és egészen ékes betűkkel borított öltönyeért, a kilenczediket pe-

dig az ék alakú főveg teszi föltünővé, minthogy az hiányzik a többieknél.

A király mögött áll három szolgálja. A király előtt álló 2, 3 és 4-ik fogoly fölött látható a széles köpenybe burkolt lábtalan emberalak baljában koszorút tartva, jobbával mintegy áldást osztva.

A foglyok fölött kettős ékírás van, a király fölött hármás.

Alul még más nyolcz írástábla van, mellyeknek három elsejét — 1 — 2 Nawlinton mediainak az öt utolsót — 1 — 5 pedig perzsiainak

Behistuni fölírás Persiában.

mondja. Jobbra a képektől van négy — 6 — 9, baloldalt két — 10 — 11 nagy tábla, mint a kő mutatja. Ezek már annyira lekopvák, hogy Nawlinson azokat le sem másolá! A két utolsó bal tábla babiloni, de a négy jobb oldalra nézt maga a tudósító is kétségben látszik lenni.

Az eddig állítottaktól eltérőleg Nawlinson három helyett öt nemű ékírás létezését állítja: eredeti babilonit, achemenid — babilonit, media asszírít és elómiait. Igen valószínű, hogy ezen alakiratok az egy babilonból származnak s e szerint vélhető, hogy egyiknek széttaglalása után a többiekének önként kell következni, de Nawlinson egész határozottsággal állítja, hogy az achemenid babilon írás ismerete dacára sem tudott egy nevet sem elolvasni a Wan, és és Khorsabadi fölírásokból, de reményét is kimondja, miszerint nem sokáraí széttagolhatásnak néz elibe.

A rémes kápolna.

A csendlakta völgyek jobbadán gazdagok mondákban és fanatikus történetekben. Ime egy azok közül, melyek gyakran ebbszélletnek.

A hópelyheket sűrűn verdesé a szél Dérey régies alaku lakházának ablakaiba. Januarius ötödike volt. A nap hanyatlásban. A táj fehér lepel alá burkoltnak látszott és a vastag szürke függöny mely a nap kezdetétől estig szétterült, most mind inkább vastagodni látszott. Mindenfelé magány elvonultság és csend. A lekopaszodott erdő közepe táján sziklára épült vén kastély szürke fedezete és fenyegető tornyai egész szomorúságban emelkedének fölfelé, s ha végig néznéd a tájat, azt bizonyosan nagyszerű ragadozó madárnak mondanád.

Egy teremben, mellynek ablakai az ország utra nyíltak, ült Dérey úr a kandalló előtt, mellynek tüze havadni kezdte miután senki sem látszék vele gondolni. A nagy kandalló átteles sarkában áll a méla elgondolkozásban Jernő fia, egy tizenhét éves szép alkotásu deli ifju. Selymes szép szöke fűrtével, szegett arcza saját szerű melázást, párosulva némi büszkeséggel árult el, Pillantai néha-néha atyjára estek kinek vonásai, kemények és hidegek léven ki állhatlauok lónek Jernőnek, és nagy ellentétet képezének aamzéival. Tömött szürkés szemöldei igen hamar feltűnének gyakori mozgatás által. Magas sötétborus és felső részén irtványos területet mutató homlokán két redőt vésett az idő folyama, melly perczenként alább vágódott keresztbe. Ezen elfojtott belső szokásos harag jegyei nem voltak egyebek, mint egy hosszas várakozásnak következesei, mi őt már lázas kitörésre ingerlé. És valóban Dérey ur sokáig várakozott és talán először élteben!

Mint már mondók, Januarius ötödike volt. Dérey úr öszechitta volt a környékbeli birtokos urakat egy nagy lakomára, születése napját ünnepelendők. Ez különös eset volt; mert olly fősvény és gögös egyén mint Dérey uram, száz mértföldnyi kerületben több nem találattott. Most már több egy óránál, hogy várakozik. Minden oda látszik mutatni, hogy hasztalan várohozása. Sem úr, sem lovag, sem cseléd meg nem jelenik a környékből. Mindazon környékbeli földes urak, kiket nem egy találkozásokról sértett meg elhatározottak magokban bánatmaikért most e daczczal, boszútállani. Véletlen esemény volt e ez, vagy előleges összebeszélés nyomán történt nem tudni, de nem jött senki.

Husznál több szolga szétküldöttetett már minden irányba. Az utak és azok fölügyelői hasztalan kémleltettek. Sem ember, sem lónyom nem vala látható az egyesült hó talpazatán, az éj mindinkább közeledett.

Este nyolcz órát üt a kastély órája.

Dérey úr haragosan felkél, és rohanó léptekkel áthalad a termeken. — Igy daczolni velem! én velem! morgá magában oh de meglakolnak érette. És mivel nem akartak velem poharat koezantani, teendik az karddal.

Mig ezeket félig érthető hangon az öreg földes úr fogai közül kébocsátá, arcza majd ijesztő gunyossá alakult.

Kedves atyám, hebegé inkább mint mondá Jernő. Talán alaptalan is haraga. Az utak egészen hóval fedvék, s azok voltak azon perczen is, midőn valakinek a kalandot és nem is utat meg kell vala kísérteni. Szomszéd uraink bizonyosan a kedvetlen esemény előli félelem miatt nem indultak utnak.

Mintegy kapva az alkalmon, hogy haragját valakivel éreztetheti, az öreg úr igen közel fiához megállott.

— Ez annyit tesz ugye szép fiu! hogy én igazságtalan vagyok, nézeted szerint.

— Kedves atyám, sieté válaszolni Jernő, menten isten valaha illyet gondolni is.

Néhány percz mulva Dérey emez alig érthető szavakat mondá talán magának:

A cselédeknek kintetem már most átengedni e roppant lakmározást

És ez egyszer fő szenvedélyének gondjai kikerülték emlékező tehetségét, mert urunk még fősvényebb volt mint gögös.

Most hirtelen egy huszár lép be jelenteni urának, hogy néhány ifju lovag érkezett az udvarba, kik utjokat tévesztve itt kérnek szálást reggelig.

Soha jobbkor jöni nem lehetne mondá Dérey gondolom hogy jó háztóli sarjadékok s mivelhogy vendégeim elmaradtak, ezek foglalandanak helyet. Rögtön vezessétek be őket az ebédlőbe.

Alig telt el néhány percz a kiadott parancs után, midőn már több idegen belépett a terembe, hol Dérey fiával őket várta. S ezek voltak? Négy ifju nemes vadász, köntösökben, kik legkevésbé sem látszottak fáradtnak, hatolván egész napon át a havon keresztül kasul a vidéken, melly előttük ismeretlen volt. Következett bemntatás. Mindenik a fölsőbb vidék birtokos nemes emberének mondotta magát. Mint mondák egy barátjuk hitta meg őket vadkan üldözésre, s e vadászaton tévedtek el este felé. Egy ébiránt maguktartása és külsőjük egészen öszhangzásban volt állításaikkal. Igen ildomos szabásu csinosan kiállított szürke öltönyük volt aranyzott gombokkal, derekukat öv szorítá öszve. mellyből vadász kés csüngött, mellynek szarvas azaruból esztergályozott nyele halál főt ábrázolt; dämvad bőrből készült lábravalóik fődék láb-száraikat és felsőbb test részüket, melly ruha darabok csak szabatosabbá tevék állasukat. Kordovánból szabott eszímájikat ezüst sarkantyn ékíté, pörge fekete vadász kalapukon pedig a hason színü toll ugy ült, hogy mindenki jó izlésü nemes leventéknek tarthatná, kivált midőn megszólalnak: a biztos hang a magukat tájékozni tudó állítás bizonyossága azt mutatja, hogy vezérlni tudnak inkább mint engedelmekedni.

Asztalhoz ültek. A terem tündérelig kivilágítva az asztal válogatott étkekkel ellátva, a cselédek fényesen öltözötve, szóval minden azt hirdeté és mutatá, hogy egy nagyszerű lakomára vannak az előkészületek megtéve.

— Ez alkalmat gögje tömjénezésére használni kívánó Dérey így szólla most vendégeihez; engedjenek meg uraim szük és igen gazdaságos ellátásukért és csekély vendégzeretért.... Véletlen jöttek az urak kit sem vártam.

E dicsekív hazugságra elpirult Jernő s poharát a megette álló inasnak nyujtá. Az ifjak egy a házi gazda által észre nem vett kétes tekintetet vetettek egymásra, mellyet egy kis gúnymosoly követett. A cselédség pedig, hihetőleg urok által eleve figyelmeztetve, egy meglepetési arczvonulat sem hagyák észrevélenül.

Dérey úr, monda az idősbnek látszó, önek vendégzeretete fölséges, s mit ön csak gazdaságosnak és takarékosnak mond irigységet gerjeszthetne királyban is.

Leendő szakállamra mondom, egészité ki az, ki legifjabbnak látszott most jut eszembe, hisz holnap három király napja van.

Soha se huzzunk azért sorsot a fölött ki

választatik ez éjjel királynak, végzé a harmadik vendég.

Mi más királyt nem ismerünk el, szólla egyik, mint a ház gazdáját itt, csak igyunk is egészségeért Dérey ur egészségeért, magyar hon első és legnagyobb birtokosáért.

Uraim, felele meglegedett arczczal Dérey én szívesen átadnám ez éjjel királyságomat annak, kinek a sors kedvezend. Addig is iszom uraságtok egészségeért.

Ezeket mondva tele poharát nyujtá vendégei felé, Jernő a magáét bizonyos vonakodással nyujtá. Volt a vendégekben valami helytelen mi neki rossz vért okozott. A perczen, midőn Dérey poharának külsejét a vendégekével érintkezésbe hozta, az az hozzáütötte, erős ütést érzett, melly hasonlított villányhoz pohara ezer darabra zúzódott, mintha a menykő ütötte volna meg. Dérey ajkai közül káromló szavak szálltak a vendégek nevetésre fakadtak. Az üveg darabok egyike kezén könnyü sebet ejtett, néhány csepp vér az abroszra esett, s az oda csepergett borral vegyült. Az atya mellett ülő fiu elsápadt. Az atya is elfogult, de csak hamar kibontakozva zavarából, más poharat parancsolt.

Nagyságod bizonyosan meg van illetődve egy kis vigyázatlanság, na semmi. Hol van egy kéj petrezselyem levél. Semmi egyéb mint véletlenség.

Valóban, ott egy ezüst tálon közel a ház-gazda kezéhez volt petrezselyem levél a szép hal körül elrakva.

E figyelmeztetés kielégité Déreyt és homloka derülni kezdett. E percztől vig arczot mutatott. A vendégek maguk részéről megkettőztették most szabad szójártatásukat és észrevételeiket, mi Jernő filét többször sérté.

Nem sok időre megjelent egy cseléd a asztalra egy tálat tett, mellyen fénylő sárga színü sütemény terültel.

Im a sütemény! itt a királyok süteménye. Ide csak ide nekem a sorsot kiáltának egyszerre a vendégek mindnyájan

Dérey parancsára ott termett egy csinos szolga, a süteményt nyolcz részre szelte, és mindenkiét kijelelte. Az öregúr, mint a ház ura, ősi szokás szerint utolsó akart maradni, a véletlen műve volt e vagy a cseléd ügyessége, de a királyság sorsa Déreynek maradt.

Hangos éljenek hangzottak most a felköszöntött pohár üritésekor. E perczen künn az ablak alatt hangok kezdének énekelni:

Sötét az éj, hideg a szél,
Keserves éjszaka
Szárak földel alatt fényárban él
A várnak nagy ura.
Lehelle é a tűz könnyüti,
Oldalunkat csak rongy földi
Alamizsnát urau adj isten nevében,
Boldog! ki ülsz a ház melegeben.

Ördög hordozza mindég e nyomorult pórságot! kiáltá Dérey fölboszzankodva. Gyönyörű áriák valóban illy ünnepélyhez! Igyunk barátim vigadjunk, hogy e nyomorult hangokat ne hallhassuk.

Igyunk igyunk! Dérey egészségére, mondák egyhangulag a vendégek.

Miután azonban a zaj kissé csillapult, a hangok künn ismét megujultak:

Félj! hogy isten meg ne átkozzon,
Boszut értünk rajtad ne álljon;
Hogy hirtelen gyászlepel ne feddje testedet,
Halál kinja el ne fojt-a életedet.
Pórá málló t őseid edesdebben nyugszanak,
Ha adományid minket megsegélnek.
Hagyta ők neked a siron innen
Nyujts hát segélyt e vész ellen.

Ugyan vinné már a manó! én nem ismerem ez éneket.

Én sem hallottam soha adá hozzá Jernő és bizonyosan mondhatom nem e tájból való.

— Mi sem hallottuk soha, sem ezt, sem ehez hasonlót vidékünkön, mondák meglepetéssel az ifj vendégek.

Kis idő mulva míg könyörgöb, hangon igy folyt az ének:

Hó borítja szegény testünket.
Térdünköl a hideg elorzá erónket,
Istent érnök uram éretted
Mentsen véztől téged s gyermeked

Hadba ha mégysz a gyilkos vas elől,
Imánk menten meg kérjük isten üt.

Atyám mondá Jernő, ki az ablakhoz közeledett, két öreg ez, nem adhatnánk nekik csekély alamizsnát, egy kis maradékot a lakomából, a szokás legalább azt tartja.

— Én úgy hiszem mondá Dérey igen rossz szokás az, hogy az ember vagyonát osztogassa a koldusoknak.

Mire a koldusok válaszolák,
Haszt lan imánk ablakodnál
Csak vigan dózsólsz asztalodnál
Kutyáid a melegóban vigan ugatnak,
Jut az étkekből mellyet az urnak hordanak
Mi irigyeljük a vig kutyák sorsát
Tünnük kell a keserves tel fagyát.

Vigyen már az ördög benneteket nyomorult fajzat!

Hangos kacajra tört ki most a társaság, midőn Dérey a poharak megtöltését újra parancsolá.

A király iszik most kiáltának mindnyájan, a mindenható diszesítse nemes Dérey urat!

A gyakori toastok, és emlék mondatok után borizelgetés fölmelegíté lassankint a főket. Sa mint történni szokott a magyar házaknál, midőn a vig kedély erőt vesz a legkomolyabb egyénekben is, a ház gazdája fölkel, karon fogá egyik vendégét, a többi példáját követte, s egy párszor vigan fordult meg a terem közepében, és az asztal körül. Egyedül Jernő maradt ülve a terem egyik szögletében.

A perczben midőn a házgazda vendégeivel együtt elcsendesedett magukat ismét fölfrissítendők s aztán nyugalomra menendők, megint halatszék a két öreg hangja, ki így szóla

Istenem! a lélekzet ki hal belsülünk,
Oregek vagyunk, és igen ehezünk
Te gazdag ur vagy mi a te jobbágyaid
Csak most segits, mi egy falat kenyér ucked
A zúz k szált szakálunkra fagy
Hidegtől a könny szemünköl ki nem gördül
Uram uram az megis sok és kaján indulat
Hogy egy kis alamizsna nekünk nem juthat

— Ezen rossz emberek még urokat fenyegetik mondá egyike a vendégeknek.

— Teringettét, fakada ki Dérey, ez már mégis nagy türehtlenség. Mindjárt üzessék el a két vén nyomorult, ha már el nem távoztak.

A cselédek egyike ki is ment e parancs végrehajtásáért, de a két öreg már távolabb volt s csak időnkint lehefett még szavukat hallani, melly a gyászos éjen át ezeket ismétlé:

Nagy nagy kajánság te tüled
Hogy mi segelmet nem nyerünk!

Jernő titokban ment ki, hogy adott atyja parancsát a végrehajtásban gátolja és a szegényeknek szive hajlama szerint valamit kiosztatni. De fájdalom már késő volt, mintegy elérzete gyanítva lelkében bement imádkozni a kápolnába. Az iveret közepéről lefüggő vas lámpa világosította éjjel, komolyitá nappal. E lámpa egy fogadás tárgya, mellyet őseinek egyike tón halálos ágyán egy titkos látás következtében, melly egykor magános imádkozás közben e kápolnában meglepte.

Azt állitá ugyanis ez ő Dérey úr, hogy ekkor itt minden őseit a sírból előjönni látta azon öltözetekben, mellyekben azokat a családi csarnokban lefestve látta, és imádkozni a halottas mise alatt, mellyet egy családbeli egyházi férfi végzett. Déreyné asszony, az említett őse neje rémültében szörnyet halt midőn férje azt azonnal hazatértekor elregélé... Ez időtől fogva a Dérey családnál biztos hiedelem volt, hogy ezen a halottak által akkor tartott gyász mise mind annyiszor megtartatik, valahányszor egy tag a családból meghal, s ez mindenkor a bekövetkező halál előnapjai tartatik meg. Egyedül a Jernő atyja fitogtatá e hiedelem megvetését és, bár tartott is saját költségén házi káplánt, soha esküvése napja óta a kápolnában nem volt.

Jernő, ki atyja keménysége mogorvasága és kegyeletlensége naponkinti nyitváulása alatt

sokat szenvedett, e napon szükségesnek látta atyjáért istennél esdekleni kegyelemért a nap folytán elkövetett s kimondott szidalmakért, gögös bántalmakért és önzésért. Szívzorulva terdelt a kápolna egyik szögletében, fejét mellére süllyeszté, s hűvvel kezdette imáját. A kápolna egyik ablaka félig nyitva volt feledve s az éjszakai szél annak rohanván azt még jobban kitérta, s a függő lámpát mozgatta. A márvány kövek nedvesek és hidegek voltak. De sem a szél nyögő susogása; sem a mozgó lámpa rezgő fénye, sem a zúzos hidegségű nedvesség, melly a köveken ült, sem az ezernemű rémes légmozgása, melly a sötét éjben könnyen hallható volt, nem zavarhatták Jernőt ajtatos foglalkozásában. Mintegy magában elveszve és elmerülve az isten szeretetbe imádkozék, imádkozék.....

Egyszerre villámmemű fényesség vonula el szemei előtt. Jernő fölemelé a fejét. — Az egyik sír nyílásból olyan szinű világosság szabadult ki, minőt nyárbán csöndes éjszakákon temetőben néha láthatni, ennek színe is halvány sárga volt, mint a kéné. E fény most a sír fölött rezegve függött, mintha valamely láthatlan szál tartaná. S miután darab ideig hasztalan látszott elszabadulni akarni, végre csak ugyan elszállott. Ugyan e perczben egy nyögő sohaj is emelkedett a sírből. A világosság pedig tartalek helyétől elszabadulva hihetőleg a szél segelmével, ide s tova repkedett, nem tudván hirtelen irányt venni magának. Majd lesikamlott mint parázs tűz elterülve a kövezetre, majd pedig golyó alakba változva a templon hajózatában repkedett ide s tova néha néha elpattant, s szikrában rejtőzött a zugakba; aztán az oszlopok mellett emelkedett a tetőig; majd leereszkedve a fenékre üzte tréfas játékát, érintvén a boltozatot, zörgetvén az ablakokat, lesimitván a por hálókat, mellyek a képeket vagy falakat fődék, majd a függönyök sűrű redői alá vonult, majd a komoly képű szentes szentek szakálát világítá meg.

Midőn így rezegve haladott a kápolna beljében diszló oltár fölé, egy a tizenkét viasz gyertya közül hirtelen meggyult, mintha a bolygó tűzből a szikrát fölfogta volna, s ekkor a rejtélyes fény eltűnt.

Még ezen perczben más tizenegy az imént eltűnőhöz hason világosság emelkedett ki a hasadékos vagy felen nyílt sírokból, s a többi gyertyákat is meggyújták. Az oltár világosítva lón mint ünnepélykor. A hajózat oldalára alkalmazott karos gyertyatartók is egyenkint nagyvilágosodtak. Az üvegtáblák fényt árasztának, s a kápolnában diszló veres fényt terült szét.

El vakitvajeltérmitve lévén Jernő, kezeivel arcát elfödé.

Néhány pillanat mulva, a siri csönd megszűnt s tompa morajt vélt Jernő hallani, e közben olly nemű csusszanást, minőt a láb csöndes lépéskor vagy a ruha surlódás szokott okozni, s ezt Jernő két oldala körül vév észre. A moraj mihamar növekedett.... Vastag hangok nyiták meg a halottas istentiszteletet.

Most Jernő is fölemelé szemeit.

A sírok nyitvak és üresek. Egy gyászokorsó emelkedett az imaház közepén bevonva fekete posztóval. Az oltár előtt a püspöki főveggel s egyéb jelekkel diszitett egyházi személy komoly méltósággal mondá az áldozatot a holtakért. Midőn a jelenlévők felé fordult, Jernő azonnal ráismert benne egyik ősrokonára a hajdani szepesi püspökre. A körüllevő karos székekben térdelő személyek ruhára s korra igen különböztek egymástól, bár vonásaikat jól meg leheté választani. Ezek nem mások voltak, mint a 12 Dérey földes ur, kiknek arczépeik a kastély nagy termét diszíték. Jernő nagy megilletődéssel ismeré el azokat.

— Lám amott Rezső szépatyám atyja, ki a szent földön halt meg, kit olly gyakran bámulék gyermekségemben. Ott függ a nagy kardja fegyvereink közt, s az most is oldalán. Oldalán van a tudós fivére a perjel, kinek tudományosságát, tanusitja az általa magyarra fordított, szentírás s ki ezért a szentek sorába is lón igatva..... Azt is mondják, hogy eleintén nagy bűnös volt.

Ott van Kristóf nagybályám, kit közönségesen jónak hittak de ki az ellenség előtt is rettentellen volt, de igen kegyes és adakozó a szegények iránt.

Jernő mind elnevezte ezeket, kik itt a sírbólban nyugodtak, s azt jegyzé meg hogy mindnyájuknak igen szomorú arcz kifejezések van.

— Istenem sohajta most Jernő, kinek kell ma meghalni? Két nővérem férjhez ment, fivérem a harciba, hová atyám mogorva viseletete kén-tette. Az egész háznál nincs már más a családból, mint én és atyám. Oh ég! ha tehát kettőnk közül egyik megszűnnék élni, hadd legyek én az!

E perczben az egyházi személy oda hagyja az oltárt, és a gyászokorsóhoz vonul minden jelenlévőkkel. A rideg faúr magától megnyílt. Üres volt. Ekkor emeltebb hangon ezt mondá háromszor a perjel „ideje már ideje már, ideje már“ Alig végezte a szavakat harmadik ízben, midőn egy emberalak Jernőnek hátát fordítva az oltár előtt elment. — Ugy látszott nehezen járt, kezeit melléhez szorítá, mintha a vért akarná tartóztatni újában, mellynek csepegése véres nyomokat hagyta maga után. Ennek látására a jelenlévők eltévedeztek, fejeiket meghajtván egyiksem ügyekezett a majd eleső személyen segíteni. Önmagától feküdt a fekhelybe, melly elkészítve volt már, s a többiekre ijedést gerjesztő tekintetet vetett.

Jernő kebeléből egy marczangoló jaj emelkedett. Atyját ismerte meg s ha bár a sohaj, egészen ki nem tört is, vagy az elszló lelkek már reá figyelmet nem fordítának, de hallani s észrevenni bizonyosan nem. Csak atyja feküdt mozdulatlanul, és sárgult alakja nem mutatott legkisebb megindulást is. Csupán szemei nyérének mennyei fényt, s gödrükben ijesztő mozgást láttának. Kezei a testen végig nyultak. Mellét egy nagy seb nyitotta ketté mellyben a szív hat sebet mutatva, mellyen élte vérével folyt ki.

Az áldozó a „De profundis“ halottas éneket mondá, a jelenlévők felelének.

Hasztalan igyekezett szegény megindult Jernő atyjára borulni, lábai lebilincselvék. Egész teste reszked; ereibe a vér fagy el, könnyei közé halálhűdegg izzadság vegyül.

A gyászversek éneklése közben panaszló jajgatás hallatszik az oltárról, és környékéről. Egy nő, kit eddig Jernő észre nem vett, a gyászokorsó mellé borul, és siránkozó fuldoklásai a gyászenek közé vegyülnek; daczára a kínos bánatnak vonásai igéző szépek voltak.

— Anyám anyám! kiálta Jernő észrevevén de hangját még most hallani nem leheté, csak karjait nyujthatá anyja felé, ki őt figyelembe se vevé.

A pilanatban, midőn a pap a gyásztisztelet mármár végzendő vala, a kastélyban rémesztő zaj támadt. A kápolna hosszu oszlopain nagy csattanás rendült meg. Az ablakok zörjéjel pattantak föl, s a borzazztó szél ereje következtében csörrenéssel zúzottak szét. A viasz gyertyák elaludtak. A levált kövezet márvány négy szegek saját erejükből vissza illesztődtek helyeikre tompa halk zugás kiseretében. Csönd és sötétség ismét helyre állottak a kápolnában, csak a mozgékony függő lámpa terjeszte még kétése fényt szerte a kápolnában..... Másnap reggel az udvari káplán Jernőt a kövekre lefordított arczczal végig nyujtózva találá. Még lélekzett. — Első kérdése is atyjáról tudakolása volt. De a jó lelkész feleletül csak fejét eresztette a föld felé. Kérdezte a cselédek is, megmondák, hogy éjjel tájban pattogással vegyült nagy zaj és zugás volt hallható a nagy teremben, melly után urok parancsára a teremből ők távoztak. Mihamar ismét bejövén láták urokat már közel a kímulás perczéhez, midőn hat tórszurás helyéből még folyt a vér. Nem leheté kétkedni, hogy órgyilkosan végeztetett ki a hat idegen által, kik csodálatosan eltűntek ekkor, s bár lovaik az istállóba voltak is zárva ezeknek sem volt semmi nyomuk.

Hasztalan kereste és kerestette Jernő atyja

hat gyilkos ugyan annyi belzebub fajzat volt, és ezen vélemény győzött.

Az igen esdeklő két koldust pedig, kik állítólagosan a faluban lakók valának, ki sem látta sem azelőtt, sem később.)

Nem volt e ez az isten által küldött [két angyal, hogy Dérey szívét próbára tegyék, és bűnbánásra indítsák.

Ez esemény után már kevés idő múlva a Dérey család e kastélya egy ivadék által földig romboltatott. Helyébe Jernő egy csinos más épületet állított, mellynek romai maig láthatók.

Válogatott darabok a divattörténetészből egy század óta.

Az ildomos öltözködés ártali tetszvágy a nők természeti ösztöne. Ez náluk a gyöngé korbán hordott gyermek örül már a csinos új ruhának, mellyet fölött. Egész kis kora azzal telik el, hogy bájját öltözteti vetkezteti. A pompáskodás utáni vágy már ekkor kezdődik. Csakhogy mind ezen vágyak külön különfelekép fejlődnek az emberfajnál, mellyek ismét annyi jelei észtehetségének, és helyzetetésnek. A néger nőnek bőre színéhez

1810

Hajó alakú kalap. Vörhenyes öltöny. Bőrnadrág.

teszt, hogy azt eltemettesse, mert akkor eltűnt, midőn a cselédség a segelem ért a teremből távozott.

Némelly avatottaknak vélt emberek azts állították, hogy a hat kalandor nem máu volt, mint a vendégek által bérlett bossze eszközök, mint Dérey titkos ellenei... Da az általános vélemény az volt, hogy a

1811—1812

Táncvizsgalmi öltözet.

képezt tetszik némi fehér színű ékszer ruhadarabot ében-bőrére alkalmazni, vagy egy füzér vörös galárist nyakára kőtni. A keleti nő szereti a kiálló színeket ékesítve arany s ezüsttel, a szevillai vagy limai spanyol nő Amerikában egyszerű selyem burkolékkal fűdi fejét. Mind ezen mezekkel több vagy kevesb mértékben mintegy éjt akar fénylő szemgolyója körül eszköz leni, hogy az annál jobban tündököljék. Majd az egyszerű bő fönségteljes, majd az igen keresett szerkezetű czifra ruha iránt van előszeretetük. Az elsőseget azonban mindenütt azok nyerik, kik a hajzatot képesek legizletesb, alakba szerkeszteni. Es e tekintetben mindenk fölött a francz és ezek fölött a párisi nő hordja a kormánypálczát. Mit csak azon egyszerű tapasztalat is eléggé bizonyít, hogy a párisi nő nem csak honleányainak, hanem minden kortársainak minta képe, s mindenkor méltányos elismerést tanusít az, ki azt ntánozza.

Es e fölsőségi elv föllállítás akár hogy merészeljük még is izlésre valogatottságát becsmérteni. És még is tesszük, mert Páris közepette is kell tenni, ha igazságosak akarunk lenni. Nem fölöttó dolog az, hogy a divat sebes változása miatt nem a több évek előtti, de csak a mult évi divatok is annyira elévültek, hogy ezen időkbeli szabásu ruhák már neveltségesek lőnek. Mindenki a czélszerűségeen okoskodik, mellyet a divatban lát akkor, hogy kárhazatot mondjon a fölött, mit az előtt imádoott. A nőknek e tekintetben kimeríthetlen bölcsességük, megzavarhatlan okoskódásuk hogy azon perczben a helyeset és helytelent kiténtessék, és hogy lelkiismeretüket a legyöngébb in-

1810

Öltöny selymes patyolatból; nyakkendő és topán skót izlésre; napernyő perkálból

dokkal elaltassák. Így hogy példáinkat a korszakból vegyük, mellyel foglalkozunk, midőn 1810ben, miután a spenczer több évig divatozott, a posztó fölruhákat is elfogadták nejeink, hogy egy ilyen a posztó ruha czélszerűségét férjenek megmutassa így szóla: „Az idő olly annyira ros, az

1810

Haj à la Francois erre; a kalap széles; a ruhá zaton apró ezifrázatok.

1810

Levantini kalap, bárson spenczer, perkálból ruha.

dás ilyen vala: a posztó öltöny igen nehéz, kényelmetlen mez, a posztó hamar lekopik, könnyen pecsétesedik, már ki sem akarja hordani, azonköl pedig jó izlésű nőnek nem is való, igen is lovagias néz etet ad. És visszatértek a spencerre.

És ime a könnyelműség oka annak, hogy a nemzeti öltözet önállóságra nem juthat. Nem csak apáink ruháit nem akarjuk viselni, de mit tegnap kedvvel hordtunk, ma már eltasztjuk, meguntjuk. Divatbeli izlésünk inkább keresett kaczerőség, mint mint egyszerű szigor felé hajlik. Eppen a franczók — bár legtöbbet ülnek is tükör és öltözék asztal előtt — legkevésbé alkalmasak a földön szabályos izletes divatot alkotni.

Középette ez örökös változtatás szükségének, melyet a párisi nő állhatlansága igényel, figyelemre méltó dolog az, hogy mind ezen változások mellett is az alap mindég ugyan egy, csak az alak változik elég fölfoghatlanul. E változás mondjuk csak az alakban, színben járuléklban szabásban van. 1812ben a kelmék sokkal kevésbé változtak, mint ma. A gyárosok igen jól tudják már a nők gyöngeségeit használni és czélukat érik azon számos nevek föltalálásával, miket a különben nem sokat különböző kelméknek adnak. A cachemire még századelejen jöve divatba, nagy szerepet játszott, s ma is megtartotta árát a bol-

1811

Robinson kalap, haj kis gyermek módra, trikó nadrág, husz r csizma

utczák olly sárosak! ha gyalog kimégysz ruhádnak azonnal vége, míg posztó öltönyvel egész nap szaladgálhatsz, s egy néhány kefe simítás után ismét olly tisztán fölléphetesz, mint kiinduláskor. „A haszon szemebetűnék, a szabó elhivaték és a nőnek megszabatékl a posztó ruhá. A más évi okosko-

1811

Olasz szalma kalap, skót átvető, gömbölyű czifrázat a ruhán.

lálhatod mi módon csuszik inkább mint jár. A kátrányos kövezet seprését vestali kőntőseikkel szivességből teszik e vagy a jó izlés hozza azt magával. A nőknél e szerint nincs kérdés a lábokról, mert azok talán már nem is léteznek. Sajnálkozásra méltó lények, kik magukat a divatért eredeti állásukból kivetkeztetni engedik.

1812

Ördög játék.

tokban, bár nem kerestetik is annyira — A belés a ruhák alatt szintén nem ujság, mert a költséges szép belés szintén sok szemet von a csinos párisi nőre. Nagy szolgálatot tesznek e tekintetben az orosz bőrnek. Az ebbeli fényűzés, mely 1810 óta kapott lábra abban áll, hogy ritkaság által tűnjék ki valaki.

Az asztrakán már elterjedt, Páris minden utczáin látható, hordanak tovább róka, nyuszt — ál is valodit — és czoboly macska bőröket. De a hermelin csak tehetőségnek jele ezt csak azok hordják, kiknek kocsijok is van. De laszankint ez is eljár már gyalog.

A divatok egyik műhelye okvetlen a szinpad. Itt fogamzik legkönnyebben a divat minden neme. Dumollet aszony, ki maig is díszlik, 1810 kezdette első mintadivatait a nővilág elé állítani, ma ezer utánzója van. A mipt a divat özönlik a választás nehéz. Mind azon újítások, melyek igen föltűnök divat nevet nyernek, és az 1811 üstökös csillag sokkal több gondot adott a divatárusnéknek szabóknak, mint a csillagászoknak. Minden nevezetes tárgy, minden különös jelenet alkot divatot, ébreszt figyelmet a divatárusnékban, s végre elmondhatjuk a mai divatot illetőleg, hogy egy párisi nő valóban bájló lény, és misem hiányzik nála sokszor, csak egy jobb izletes hajdisz egy őv a mellét átszorító kötelék helyett Piczi lába! szabatos járása föltűnő, de rövid ruha kaczerőságot árul el. De a mér-mérséklett hosszáságu ruha általános fetszést viv ki. De im mi lesz belőle, midőn e ruhát olly hosszúra nyújtja hogy ki nem ta-

1812

Bárson kalap, asztrakánál bélelt posztó ruha.

1812

Fülig éró nyúlfiés nyakkötő; sárgás zöld öltöny, cachemire lábttyu.

III. Henrik.

A nyilatkozat.

Herik éppen udvara nagyait bocsátotta el, miután azok a hódolati esküt letették, midőn neje Medicis Katalin a florenczi nagyherceg leánya belépett. Térdet hajtva imígy szóllalt meg:

— Engedje meg uram királyom, hogy egy alattvalója trónja fényövezte lépcsőzetén megjelenjek, hogy ezer öröm kívánatot nyilvánítsom. Hidd meg uram nincs birodalmadban senki, ki melegebb részvételt fogadja boldogságodat mint én.

— Keljé föl Katalin. Én soha nem kétkedtem szerelmeden, hűségedben.

— Bár olvashatnál keblemben, mi igazán és tisztán, állhatatosan és változhatlanul ver az érte. Szerelmed napja újra kisütne nekem.

— Kegyed sért, ha arról akar meggyőzni, hogy már nem szeretem. Vigasztalva kiheti Katalinom, hogy legközelebb áll trónomhoz.

— Legközelebb trónjához! Ezt ollybá veszem mint semmit. Szívéhez szeretnék legközelebb állani . . . szívében szeretném trónomat fölűtni . . . de jaj nekem kényszerülve vagyok mondani, hogy egy nő, szép mint az éden gyümölcse de fortélyos mint a kigyó, kiszorított a a kegyed szívéből.

— Katalin, ne hidje azt, mit rágalom mondott kegyednek.

— En csak azt hiszem, miről saját magam meggyőződtem. Aiu panaszokkal még soha sem terheltem emlékező tehetségét . . . ma az első alkalom, midőn bátorságot veszek önnel egy nőről szóllani, ki életem legnagyobb büszkeségét, létem legédesb élvét, a kegyed szerelmét elragadta.

— Tisztelem őt mint barátnét, ki gyakran támogat tanácsával.

— Kegyed szereti, mondá szenvedélyes hangon a királynő.

— Ne ingereljen haragra! Tudja azt aszszonyom, hogy ha okosbat nem szóllhat, jobb szeretem ha hallgat, vagy távozik.

Medicis Katalin erőt vett dühén, és mérsékeltebb hangon folytató:

— Tizennégy éve már, hogy dicső emlékü atyáink összeadtak. Emlékezzem sire a szép napra midőn elsőben látók egymást. Én Florenczból jövök . . . Ön arájának, ki tizenhárom évet élt még csak ifjusága virágában volt, Marseilleig elébe ment. Én önnek tiz millio scudit hoztam és, mi minden kincsnél többet ért, szerelmemtől dagadó szívet. VII. Kelemen a szent atya nagybátyám, ki Marseillebe hozott megáldá frigyünket. Öröm és vigság közt ültük ott meg lakadalmuuk ünnepét. Ki hitte volna akkor, hogy Henrik a király másod fia és férjem, egykor e földnek uralkodója és e korona ékessége leend?

A kegyetlen sors elrablá más fivéremet?

— A sors mondja kegyed! Ne sértsd őt sire! Fivéred Ferencz még ma is élne, ha egy más hatalom.

— Egy más hatalom vága szavaiba Henrik, szólljon világosabban.

Tudod tehát Henrik, mit tett egykor Macbeth? hogy férjét trónon láthassa, fölingerli őt a király gyilkolásra . . . a vén Duncan elesik, és Macbeth a skótok királya lón. Tudod Henrik mit tett Katalin, hogy férjét a trónon láthassa, fivéré! megérette.

— O jaj! mit hallok, forró láz ragadt e meg vagy örülte. Te fivéremet, a korona örökösét meggyilkoltad, megmérgezted?

— Tettem azt miattad.

— Hazudsz, . . . te őt nem gyilkoltad. Dicsekszel egy merénnyel, mit be nem vigeztél. Oh húzd vissza, mit most meggyóntál.

— Nem tehetem.

— Tagadd büntetted!

— Azt nem akarom.

— Teheted, tegyed, kell tenned; és ha nem, mig ma idéztetek parlamentem korlátai elébe, és az egész nép láttára király gyilkolásról vádolkok.

Henrik, csak nevetem fenyegetésedet; hi-

szen hogy fogod a tényt bebizonyítani. A te bizonyítványodat mindenesetre elvetem. És hogy házasságod untából engem verpadra vitess, hogy aztán szabadulva tölem nyugodtabban pihenékjéholgyeid karjai között. — Ah Henrik ez sok.

— El szemem elől, szerénytelen aszszony! Tekinteted hajam szálát emeli égnek, idegem mindenikét haragra gyulasztja. Tehát igaz, mit Franczbon vall: hogy te nem csak arczmázat hanem mérget, gyilkot, cselszövényt és arulást és minden nemét a vétkeknek is hoztad udvaromba. Gyalázott nő lábbal volnálak képes tapodni, ha gyermekemnek anyja nem volnál.

— Mérsékeld haragodat Henrik, és emlékezz, hogy a vétket csak érte követtem el. Fénytelen hatalom nélkül tengettél volna. Most király vagy a világot dicsőséggel betöltheted, és kivihatód a halhatatlanság babérát.

— A korona mellyet bűnöd tett homlokomra, nekem teher, melly emgem elnyom. Babérod vérrel morskolt . . .

— Vér a bibor, bibor a hatalom és a hatalom valami isteni,

Ekkor apród lépe be.

Sire a normani főkormányzónak Maulevier gróf özvegye, alázatosan kér bebocsátást földségéhez.

— Mindenkor szívesen látjuk.

Az apród távozott.

— Hagyjon most el kegyed bennünket monda a király hideg és kimért hangon nejehez.

Katalin pedig elnyomva dühét halványan tántorgott ki a termen.

Poitiers Diana.

A nő, kit az apród éppen bejelente, Poitiers Diana volt Sz. Vallier grófnő, született 1499-ben. Alig tizenöt éves, kénytelen volt atyja parancsára egybekelni Bréze Lajos, Maulevier gróffal. Ezen ur normandia főkormányzója, többek nyilvánítása szerint mint a képe volt a rút-ságnak: kicsin, görbe lába és kinőtt. És mégis az mondatik, hogy a szép Diana őt szerette, sőt gyöngéden szerette. Talán mint megjegyzi egy évkönyv, titkos szépségei lehettek a kormányzónak. Diana már több évek óta élt vele házas frigyben, midőn atyja Saint-Ballier a hatvannyolcz éves ősz a bourbonok pártjához mindenkor híven ragaszkodó férfit, az összeesküvés részese elfogatott, és halálra ítéltetett. A gyöngéd leány, megindulva szeretett atyja halálán, elhagyá titkon férje lakát, Parisba siet, a király lábaihoz borula, esdekelve atyjának kegyelemért. A király meghatva fölűnő szépsége által, csak váltságdíjt követel a megtartandó életért. „Kegy kegyért“ szóla a király. „Engedj egy órát karjaid közt, hómelleden pihenni, és oda ajándékozom a már hóhérnak általírt atyád fejét. Amott a nyaktól, itt a kényelmes painlag. Amott egy hóhér . . . itt egy király . . . Válasszon most szép grófnóm“ Kezeit kulcsolja a grófnő, és keservesen sir. — Hasztalan! A király keble lágyulhatlan! Tehát a szelid galamb a sas körmei közé veti magát; a király a leányt tetteleg fölűldja férje hűségétől, és megkegyelmez az atyának. Négy évvel később férje meghal. (1531.) Ezután a grófnő két leányával Anet falusi jószágára vonul, s elhatározza magát, elhalt férjét e egész életében gyászolni. Vannak írók, kik ezen őszinte szív-fájdalmat gyanúsítják. Brantome például azt állítja, hogy a gyászruhát csak azért nem tette le, mert liljom keblét szebben kiemelé. Őt évvel férje halála után a sors őt Henrikkel összevezette. Ez még akkor csak orleansi hercege volt. Az özvegy nő ekkor harmincz hat éves volt, Henrik tizennyolcz és daczára annak, hogy a grófnő még egyszer annyi idős volt mint Henrik, erre ő mégis nagy bájjhatással volt. Rózsafüzér arcza, a most leeső hóhoz hason színű szép színe, a sötét éjt majd túlhaladó fekete hajfürtjei, mennyei keble, és pompás deli termete, melly magas ugyan de jól kimért és teljes volt

a főséges egyént a szerelem édes arany bilincseibe fűz. — Az udvar és egész franczbon bámulák a szerelmesek különböző korát; előítéletekkel bibelődök azt is állíták, hogy a bűbajos szerekhez ért, és csak ezek segelmével eszközle hogy a herceg belé szeretett, sőt két történetész is, mint de Thou, és Pasquier osztotta e hiedelmet. Egy 1540ben, Lyonban megjelent évkönyv írja, hogy a grófnő egy olasztól, ki Medicis Katalinnal jöve franczbonba, nyerte légyen az orvosi rendelvényt, mellynek segelmével ért célt. Egy rege ez, mellynek ma sincs hitele; de bizonyos az, hogy talán soha melegebben őszintebben tartósabban nem szeretett Henriktől nő, mint Diana, és ritkán vagy soha egy király nő akarat által jobban nem kormányoztatott, mint Henrik a Dianától. Ez utóbbinak elméje által az elsőbbnek szíve annyira korlátlanul leigaztatott, olly határtalan uralmat nyert, hogy Henrik Diana szeszélyeinek tekéje, akarat nélküli eszköze lón.

Medicis Katalin tudta ezt, de hallgatott. Azon remény élteté miszerint szépsége majd elenyészik lassankint, s uralma megszünend. — Tiz évig látta ő férjét e diadal kocsihoz bilincselve így nyögüi, még mindig várt és remélt, de csalatkozott. Diana ingerei, a király szerelme új meg új virágokat termettek, az évek e frigyét még erősíték. Katalin nehéz tusát vivott. Büszkesége szólásra, belátása hallgatásra inté, ő — hallgatott. Csak miután trónra lépett férje, s miután belátá, hogy a frigy lánczszal erősített, merészle a királynak szemrehányást tenni.

Az olvasó tudja mi történt.

(Vége következik.)

Pár jelenet

az iparos osztály magasztos életéből.

Első jelenet.

Egy előterem a báró házában.

Báró Nos hát minő politikai véleményben van ön. Mellyik párthoz csatlakozik?

Czizmadia. Én nagysás uram én egyhez sem. Én s ollyan magasztos emberek csak iparunkat folytatjuk, csak jó és számos házaink legyenek, hová dolgozhatunk, megelégszünk.

Báró. Tehát nem tartozik azokhoz, kik tudja mindent fölforgatnak, kiket republikánusoknak neveznek.

Czizmadia. Engedelmet kérek nagyságod mi illyen magamféle emberek nem értenek illy-, esmihez, szeretném egyszer valami értelmes uri embertől egyszer megtudni, mi az a reszpublika és mit várhat ettől a polgár ember.

Báró. Nem érti ezen szót reszpublika, hisz én azt szívesen megmagyarázom mester urnak. Reszpublika annyit tesz mint szabadság mindenben mi eddig korlátok közé volt szorítva; saját szabadság vallás szabadság, ipar szabadság.

Czizmadia. Iparszabadság.

Báró. Igen igen. Reszpublika iparszabadság.

Czizmadia. Tehát úgy mi polgárok mind oda leszünk a reszpublika által,

Báró. Természetes mert reszpublika iparszabadság.

Második jelenet.

Egy utca a báró háza előtt.

Czizmadia. Nekünk nem kell reszpublika (Ez alatt többen is gyűlnek a czizmadia clubhoz és így kiabálnak.)

Nekünk nem kell reszpublika Eljen az alkotmányos királyság. Eljen a ezéh egylet. Eljen czéhmesterünk! Nekünk nem kell iparszabadság, nem kell egyenlőség a mesterségben. Nekünk nem kell semmi.

Harmadik jelenet.

Egy kormány biztos.

Igen örvendek midőn hirdethetem önöknek, hogy éppen most nyilvánított kívánatuk legfőbb helyen teljes méltánylást nyert.

Irmodori gyakorlatok

A tizenkilencedik században.

Előzmények.

Tanító. Ez után édes fiaim e szót bán, mindenkor nagy betűkkel fogjátok írni. Ki e szabály ellen vét, mindenkor három kemény pofot fog kapni.

Növendék. És miért teszszük ezt?

Tanító. Mert a bán sérthetetlen személy lón, a szentek sorába igtatattik, mint a napi rendeletek azt velem is hivatalosan tudatják. Nekem pedig valamint nektek is a rendeleteknek hiven kell engedelmeskedni.

Növendék. És miért lesz ő szent?

Tanító. Gaz kölykek! Nem vertem már eleget fejetekbe, hogy kell ebben okoskodni? Szamarak! Legjobban kit kell szeretni? Felelj te Bikfa Jankó.

Tanítvány. Legjobban az istent, mert mindnyájunkat teremtet; azután a királyt mert országában lakni enged, nekünk kenyeret védelmet és —

Tanító. És fizetést ad. Tovább.

Növendék. Aztán tanító urat, ki minket anyagilag és szellemileg táplál és csak azután szüleinket, kiknek létünket köszönhetjük.

Tanító. Tehát ismét hallottátok filkók. De tanuljátok is már meg. És most tudjátok már azt is, miért kell a bán szót nagy betűvel kezdeni.

Növendék. Igen tanító ur.

Udvari irmodor.

Udvari tábornok. Lehetséges ama hallatlan dolog? En nem hiszem. Ő fönsége? Magamon kívül vagyok, nyugtasson meg báró ur.

Komornyik. Igen — Saját magam hallotam, midőn ő fönsége fényesen kivilágított szobája kulcslyukán benéztem. Igen igen tulajdon füleimmel.

Ud. táb. Az isten szerelmeért, szóljon báró! a leglekötelezettebb szolgálati kíváncsiság öl meg. Gondolja meg hivatalom, hogy mindenek felett örködnöm kell.

Komornyik. Tehát figyelmet. Én ez éjjel ő fönségétől négy perc híján fél egykor hallottam álmában e szavakat: nép — szabadság — akasztófa — s aztán megint minden csöndben volt, ő fönsége is.

Ud. táb. Szörnyűség! hallatlan! De csak elküldött azonnal az udvari orvosért? Ugyan mit felelt ez szóljon a báró!

Komor. En egy óra folytáig szemügyre vettem, az álmom egészségesnek látszott, s ő fönsége még hortyogni is méltóztatott, tehát —

Ud. táb. No! hála istennek, könnyebben lélekzem De tudja, mi okozta e szörnyű álmot ő fönségének. Négy szem közt megmondom. A követelő nagy küldöttség tudja mely ő fönségének a kíváncsiságát terjeszté elé, hogy a szabadságukat biztosítsa. No mi már ez?

Komor. Ez már igyalázatos kíváncsiság! Ugyan ő magassága hogy is méltatja az illy dolgokat álmom tárgyára.

Ud. táb. Csak rossz következése ne lenne.

Szerelmes irmodor.

Égi édességű leánka! Vagy két napja lehet, hogy kegyetsugárzó kék szeméinek tűzébe néztem, és eddig mit sem gyanított szívem egyszerre érezte a szörnyű fájdalmakat melyeket véletlenül által fölgyújtott puskaporos hordó okozta. Olvasztó szívóshajók közt ég az most is, míg kínos fájdalomba össze nem ég.

Édenből átszállt harmoniai melodiai varázshangokkal sirenies édesen trillázza percéről percre dühösen megszagattott szívemet kegyed édes neve: Skolasztika.

Ugy van legnagyobb szeretetre méltó kisasszonyom, nem akarom nem bírom tovább elfojtani sovár keblembé azt — óh hallgassa meg — skolasztika én téged szeretlek! örökké igazán, tisztán szeret téged az én még ifjui szívem Léuyem, lélekzetem, mindenem szerelem irányodban, te büszke szűz!

Te ismét fogsz, igen, akarsz, szabad, kell szeretned, és szerethetsz, a rószatútól pirosló arcod gödrében ülő csalfa mosolyod — a szerelem harmatos szem csillagokban tündöklő gyöngyharmat — a szűzi ingereknek hullámzó pompája és dicsősége — oh nem, nem! illy határtalan szerelem nem maradhat viszonzatlan! És ha mégis Skolasztika, te ura, te zsarnoka szívemnek! Van egy töröm hon, mely egy szerencsétlen szívverés után szomjazó éles hegyryel van ellátva. Tartok mérget készen, mindent de mindent érted megkísérteni. Csak téged vagy hallált keres mindenült a te

eddig szerencsétlen szerelmesed.

Czim. Göröncsér Skolasztika kisasszonyának, udvari kötelgyártó leányának. A kerékforgató szolgálja kegyességéből, a tehén utczában.

(Folytatuk.)

Hogyan lehet meggazdagodni?

Rövid vázlat, az életből.

Az ajtón újra halk kopogás hallatszott.

„Istenem — szabad, — kiáltá a fő adószedő indulattal — az ember csak egy negyed óráig sem lehet nyugalomban.“ —

„Alázatos szolgálja a Tettes urnak.“ —

„Kend az Márton gada, mi ujságot hoz kend? —

„A tekintetes első Alispán urnál voltam — kitől, a Tettes Vármegye részére kiszolgáltatott fa mennyiségért — 500 pft-ra utalványoztattam — itt van — kérem a Tettes urat, ha olly szíves volna, azt kifizetni.“ —

„Sajnálom Márton gáza — hogy kérését nem teljesíthetem — de a Cassában egy garas nem sok, annyi pénz sincs.“ —

„Ach vaj! — tehát mit csináljak — nekem pénzre van szükségem — különben a jövő héte nem leszek képes fát hozatni.“ —

„Sajnálom de nem tehetek róla.“ —

„Kérem a Tettes urat legyen olly szíves.“ —

„Mondom, nem lebet.“ —

De hogy nem lehet — ha a Tettes ur akarja — hidje meg a Tettes ur hogy meg szolgálom.“ —

„Sajnálom Márton! de nem segíthetek. — A cassába pénz nincs — a magamét pedig csak nem adom!“ —

„Inkább engedek a Tettes urnak valamit — csak méltóztasson kifizetni — különben meg rontott, szerencsétlen ember lesz belőlem.“ —

„No hát mennyit enged kend Márton?“ —

„Engedek 10 pengő ft.“ —

„Sajnálom — a cassába nincs pénz.“ —

„Engedek 20 pftkat.“ —

„A cassában nincs pénz.“ —

Huszonöt pengőt engedek, csak segítsen rajtam a Tettes ur. —

„A cassában nincs pénz Márton gáza — de ha 50 pftkat enged kend, úgy a magam pénzével fizetem önt ki — Lássá kend a pénz nagyon drága. —

„Azt nem lehetem Tettes ur! — inkább várakozon — mikor jöhetek biztosan hogy kifizet a Tettes ur?“ —

„Bizony Márton barátom — csak hat hónap múlva — akkor is, ha jókor nem jön újra 3 hónapot lesz kéntelen várakozni.“ —

„Ach vaj — wass soll ich thün?“ —

Tettes ur 30 pft. engedek csak tessék kifizetni „Nem lehet Márton garda — 50 pft. — egy garas sem alább“ —

„Isten neki — a szükség kénszerít — nem hogy nyertem volna — de 40 pftkat vesztetek.“ —

„Édes Nóm a kulcsokat.“ —

„Kevés idő múlva, ki volt az 500 pft. — le buzván belőle az 50 pftkat — fizetve — a szegény zsidó — savanyu képet vágott és furcsa áldást morogva az ajtón kiballagott. —

Kedves nóm — monda ördögi mosolylyal

torz képét rémitőn elfordítva a főadószedő a mai nap tiszta jövedelne 172 vft. és 30 kr.

Napok, hetek és hónapok multak — míg végtére az 1848 évi Mártusi napok feltűntek — az adminisztrátori rendszer magyar ország lelke belügy miniszterének hatalmas szavára — mint szappan bugyborék, semmivé lett — a Mártusi napok hazánk látkörére, egy fényesebb korszakot idéztek elő. — Sok gonosz lelki ármánykodó bujtogatónak, nem tetszenek ugyan, de a magyarok Istene — nem hagyja el a tiszta keblő magyar népfajt — A történet nagyszerű európai események után, azt gondolná az ember — hogy magyar hazánknak jutott dicsónállósága következtében és az új kormány rendszernek erélyes fellépte után — a tisztviselőkből — nemes gondolkodás és lelki ismérvek, hivatalos kötelességeik teljesítése, gyökerezendik meg. Fájdalom nem ugyan — az illetők ha figyelemre méltatják e sorokat — a mondattok igazságát, tanúsíthatni fogják — de hagyjuk a politikát nem lapunkba való —

* * Vincze — * megye fő adószedője az ő és újvilágba megtartotta, szellemdús karakterét — ő rajta semmi változás nem történt — kivéven erszényén; mert az most sokkal duzzadtabb, mint pár hónappal ez előtt de nem csoda — nála kereskedők — zsidók — sőt hivatalnokok is, híjjába kopogtatnak az ajtón — a megye cassájába egyáltalában nem akar pénz szivarogni — Azonban, he még is valakinek körmére égett a szükség — az Alispán által aláírt assignátókból, mit azt enged — hja! — azon esetben nem a megyei pénztárból ugyan — de tulajdon saját pénztárából, fizeti ki a kötelezőt. Mi azonban csak annyit tesz — hogy elmenvén a károsított ember — az assignátót, a megye vasasládájából — bankjegyekkel cseréli fel. —

Ha tehát a mostani világba valaki meg akar gazdagodni — iparkodjon minden áron némelly megyei főpénztárnoki hivaltat aquirálni — így osztán — bizton, és nyugodalmasan remélheti, — a nélkül, hogy még csak feleletre is vonathatnék — egy pár év múlva, vngyonat kétszerezre látni. — Nemde kecsgetető ajánlat.

B. Reviczky József.

Napi események.

Városunk ismét a már majd elfeledett zenevel kísért meneteket föl az utcán végig, s le más oldalon megkezdé. A toborzás vigan foly. Az itt tanyázó Porosz hg. serezed legényei szép számmal föl is csaptak már, a 150nek aligha van már hiánya; a más nemű ujonczok is megindított toborzás első nappján 15re szaporodtak, s az óta egyre szaporodnak, a haza nevét édes megelegdéssel hangoztatják, mit sem gondolva azzal, hogy ez itt némelly jó (?) uraknak nem tetszik. De megis érzeni ezen urak becses illatját, ha az ember a cukrász bolt mellett elmegy.

✕ Hogy né örvendene magyarhon népe, midőn barátai napról napra szaporodnak. Egy illy barátot ismertünk meg ma az „Agramer Zeitung-gal elérkezett Jelachich féle nyilatkozványban, melynek czime „Magyarország lakosaihoz Kedves Barátim és Testvéreim! Gyönyörű szép barát örvendünk neki; kivált midőn így kezdi meg a barátságos nyilatkozványt. „Fegyveres kézzel léptem át magyarország határait. — De hisz semmi éppen e napokban ment itt Eperjesről keresztül vagy 80 derek önkéntes barátunk alkalmasint őszintébb mint Jelachich uram, szoríthat velők ha tetszik baráti kezét.

A kassai camarilla club e napokban készül egy czáfolatot nyomatni, melynek czélja megmutatni, hogy nincs üdvösebb ltársulat a camarillánál, miután lételet mind oly egyének tartják fön, kik köztiszteletben állnak a hyena fajnál.

Bekötvék az igazság istennő szemei, azért nem találja a szegény magyart.

Nagy fogaytkozás állott be. Látható kereset, pénz, hitel és hazafiakban.

A magyar a holdog közép uton.

A szélsőségek érintkeznek.

Absolutismus és Republicanismus.

Magyar. Ugy de az adriai tengert akarod előlem elzárni; te pedig a fekete tengert!

Egyébbel nem szolgálhatok?

Illir. Igen és ha békésen magad meg nem adod, nyngoti vágyadat azonnal kielégitem e bottal.]

Szerb. Én pedig a kelet embere módot nyujtok az örök életre fölkelhetni.

Magyar. Ugy uraim ugy! már most békésen megnyugszom szabad leendek, szent esküvel fontartott constitutionalis bekénk an.

Burow. Nincs ellene kifogásom; de oroszország mindenkor monarchia alatt lel védhelyet.

Brais. Hisz a francz is attól védi magát.

Ujeuropafak.

Orvosi bizonyítványok.

Ujdon uj visszavonulási induló
Ajánlva T. Anak.

Hogy Heverdi Almos polgártárs gyöngékedő
egés sége miatt nemzetőri szolgálatra alkalmatlan,
és azért attól fölmentendő, mint házi orvos a ezen-
nel bizonyítom.

Nyerészi Vincze orvos.

Hogy Öltösi Petyo polgártárs erős alkotásu foly-
tonos jó egészséggel bíró egyén, s azért az életbiz-
tosító intézetbe kétkedés nélkül bevehető mint házi or-
vosa ezennel bizonyítom.

Nyerészi Vincze orvos.

26. Képtalány.

Megfejtése a 25. szám alatti képtalánynak:

Éljen! a szabadság!